Så ramte teorien virkeligheden

Jan Carlsen DBU Diplominstruktør

og medlem af DBUs lovgruppe

samt klummeskribent.

24-08-2019

Når man har et år med så mange lovændringer, som vi har i år, plejer der at være et rimelig fast mønster. Vi farer land og rige rundt og instruerer og forklarer, iden vi prøver at formidle lovændringerne til så mange som muligt. Lige dommerne er nu relativt simpelt, bortset fra tidsfaktoren. Det er mere alle de andre medlemmer af fodboldfamilien samt tilskuere og medier, som det kan knibe med. Når vi så har gjort det, tager vi en meget dyb indånding og venter på at se, hvordan det kommer til at se ud i praksis i de første runder. Det slår sjældent fejl, at en håndfuld af nyhederne kommer på banen helt af sig selv og giver stor diskussion hele vejen rundt.

Vi har haft vores del af fornøjelsen herhjemme i de første runder, og i den kommende weekend skal vi mødes med vores nordiske kolleger på Færøerne til den årlige konference for at diskutere dommerspørgsmål af alle typer (og af samme grund bliver ugens artikel nok én af de relativt kortere af slagsen). Vi er meget spændt på at høre, hvad man dér har gjort sig af erfaringer, for i hvert fald nogle af landene er startet allerede nu, selv om de egentlig kører kalenderårsturnering og i princippet kunne vente til 1. januar med at gå i krig. Men det er noget rod at have to forskellige regelsæt, i hvert fald for de hold, der spiller europæisk, og det er også forvirrende for alle at se ét sæt regler blive praktiseret i TV og et andet ude på banerne. Herhjemme er det relativt simpelt, for i og med at alle turneringer kører efterår-forår, er der ikke noget valg – efter IFABs og FIFAs regler skal man indføre de nye regler ved turneringsstart, og det vil sige 1. juli (eller snarest derefter).

I sidste weekend løb Premier League så ind i deres første rigtig diskutable situation relateret til de nye regler, og bedre blev det selvfølgelig ikke af, at VAR også var indblandet. Det er jo også en ny ting på de kanter. Det gav en del rygsvømning hos et par TV-eksperter herhjemme, fuldt erkendt af dem selv, for måske var der noget nyt… I sidste ende blev det til en diskussion om rimeligheden i, at kendelsen blev, som den blev – og man kan da godt diskutere længe og inderligt, hvordan fodboldreglerne burde være (også uden at blive enige), men det er egentlig ret ufrugtbart, for dommeren (og spillerne) skal selvfølgelig forholde sig til, hvordan reglerne er, uanset rimeligheden i det.

Det handler om kampen mellem Manchester City og Tottenham, hvor stillingen efter en sand brandkamp er 2-2 i overtiden, da bolden sparkes ind i Tottenhams straffesparksfelt, hvor Aymeric Laporte snitter bolden videre til Gabriel Jesus, som efter et par træk kan banke bolden ind i mål. Stor jubel – men så var det, at VAR kom på banen. I den langsomme gengivelse viser det sig, at det er armen, som Laporte sender bolden videre med. Den er ikke specielt ude fra kroppen, og han aner formentlig dårligt, hvor han har den. Indtil 1. juli ville det sikkert blive takseret til at være uforsætligt, og så ville målet have været korrekt. Men vi rammer lige akkurat den måske mest revolutionerende ændring af alle i år, nemlig at fodbold ikke vil have, at en hånd eller arm skal være involveret i scoring af et mål til ens eget hold.

Hvis en spiller via hånden scorer (bolden går fra hånden direkte i mål), eller skaber en scoringsmulighed, skal der dømmes direkte frispark. Det er såre simpelt: dommeren skal ikke engang vurdere, om berøringen er forsætlig/med vilje eller ej – der skal bare fløjtes, og armens position er underordnet. Den bagvedliggende filosofi er den, at fodboldspillets parter forventer ikke, at en hånd hos en angrebsspiller skal kunne få afgørende indflydelse. Det er trods alt fodbold vi spiller. Det revolutionerende består i, at der nu kommer til at gælde to forskellige forsætlighedsbegreber, alt efter om det er en forsvarer eller angribers hånd, selv om situationerne er helt parallelle. Bold i straffesparksfeltet tager et skævt opspring fra jorden op på armen af en angriber, som har den tæt inde til kroppen. hvorefter han sparker bolden i mål: direkte frispark, fordi der opstod en scoringsmulighed ved, at bolden rørte armen. Bold i straffesparksfeltet tager et skævt opspring fra jorden op på armen af en forsvarer, som har den tæt inde til kroppen. hvorefter han sparker bolden ud af kommunen: spillet fortsætter – ikke noget straffespark, for det var en forsvarer, og berøringen var uforsætlig. I hvert fald etablerede dommere skal holde tungen lige i munden her – som med alle andre nye ting vil nyuddannede dommere formentlig bare acceptere det og dømme. Aflæring er ofte en større opgave end indlæring.

Så er det, at man kan begynde at diskutere rimeligheden, men det er i forhold til dommeren egentlig uinteressant. Sjovt har det været at registrere den mindre hær af nuværende spillere og trænere (og forhenværende af slagsen, nu TV-eksperter) i England, der har været ude at undsige reglen. Så vidt jeg er orienteret, er det faktisk et forslag, der er kommet fra et af IFAB's ekspertpaneler af spillere og trænere. Men det er selvfølgelig altid lettere at stå uden for ekspertgruppen og bjæffe, end det er at sidde i den og tage ansvar. At dommeren så ikke registrerer situationen live (hvilket han nu dårligt kan bebrejdes – den hånd er svær at se i farten, men den er der) føjer jo bare endnu et aspekt til, for nu er det VAR-dommeren, der fanger den, hvilket som en afledt effekt i flere engelske medier gjorde VAR til syndebuk . Men VAR-dommeren har bare gjort sit arbejde, for det er jo det, som man har VAR for, blandt andet at forhindre uretmæssigt scorede mål.

Interessant nok havde vi en situation herhjemme allerede i sæsonens allerførste superligakamp mellem FC Midtjylland og Esbjerg, hvor Esbjerg mente, at de havde scoret, men sidste boldberøring hos angriberen var med hånden. Det så yderst uforsætligt ud – men det er altså slet ikke en parameter i vurderingen. Reaktionerne viste også, at det næppe ikke var alle på bænken, der havde registreret det nye – men det er en anden historie.

Min artikel i sidste uge om straffesparkskonkurrence, hvor jeg kom for skade at betegne den form for afgørelse som det mindst ringe alternativ, har fået en læser på banen. Han vil til hver en tid foretrække et rigtigt mål (hvilket jeg sådan set godt kan forstå) og havde et sindrigt, men gennemarbejdet forslag, hvor man spillede forskellige perioder af forlænget spilletid med løbende reduktion af spillernes antal,

hvis der ikke var en afgørelse. Først 9 mod 9, hvis det ikke hjalp så 6 mod 6, og så videre ned til 1 mod 1 i yderste konsekvens.

Uden at være helt så radikale har man jo – i en årrække omkring årtusindskiftet – forsøgt denne type afgørelser, hvor første mål afgjorde. Først 'golden goal', hvor første mål decideret afsluttede kampen. Dernæst den modificerede udgave 'silver goal', hvor man efter scoringen spillede den pågældende halvleg færdig. Men ingen af delene blev nogen stor succes. Dels lagde det enormt meget pres på dommerne (hvilket VAR jo så i givet fald kunne bøde lidt på nu), dels var reaktionerne hos holdene ofte ganske voldsomme. Jeg erindrer nogle mildest talt uværdige scener efter en kamp, som blev afgjort på et straffespark (kuriøst nok for hands), selv om kendelsen var indlysende korrekt.

Men noget af det, som i sidste ende gjorde udslaget, var, at politi og sikkerhedsansvarlige omkring kampen slet ikke var begejstrede for, at man ikke med en vis nøjagtighed kunne forudsige, hvornår en kamp var slut, og man skulle have tilskuerne ud, hvoraf den ene halvdel nok ville være slemt skuffede. I en straffesparkskonkurrence kan man selvfølgelig heller ikke forudsige på sekundet, hvornår det er forbi – bare se maratonforestillingen i Parken – men det er dog med en nogenlunde begrænset usikkerhed.

Så vi hænger uden tvivl på straffesparkskonkurrencerne indtil videre…